

Sygn. akt VIII U 2001/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. w Gliwicach

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 27 października 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. P. prawo do emerytury poczynając od 9 listopada 2016r.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 2001/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r. poz. 887, z późn. zm.) odmówił ubezpieczonemu A. P. prawa do emerytury w niższym wieku w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem ZUS zaliczył mu jedynie 9 lat, 9 miesięcy i 1 dzień takiej pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony, po sprecyzowaniu w toku procesu, domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, iż pracę w warunkach szczególnych wykonywał w okresie od 16 października 1979r. do 31 stycznia 1991r. Nadto wskazał, iż taki charakter jego pracy wynika z zeznań świadków, o przesłuchanie których wniósł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo wskazał, że nie uznał ubezpieczonemu za pracę w warunkach szczególnych okresu pracy od 16

października 1979r. do 31 stycznia 1991r. w Hucie „1 M.” w G., ponieważ nie przedłożył on stosownego świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

W dniu 4 października 2016r. ubezpieczony A. P., urodzony (...) złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony ukończył wiek 60 lat w dniu (...) Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Do 31 grudnia 1998r. udokumentował ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy – okoliczności te były niesporne pomiędzy stronami.

Na podstawie złożonych przez ubezpieczonego świadectw pracy organ rentowy do 31 grudnia 1998r. uwzględnił mu 9 lat, 9 miesięcy i 1 dzień okresów pracy w szczególnych warunkach, tj. zatrudnienie w Hucie (...) od 15 czerwca 1974r. do 6 września 1974r., od 21 listopada 1974r. do 14 października 1975r., od 4 listopada 1977r. do 31 sierpnia 1978r., pełnią w trakcie zatrudnienia u tego pracodawcy, służbę wojskową od 27 października 1975r. do 31 października 1977r., zatrudnienie w Kopalni (...) w K. od 1 marca 1993r. do 31 grudnia 1998r. równocześnie organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 16 października 1979r. do 31 stycznia 1991r. na stanowisku tokarza, wobec nie przedłożenia przez niego za ten okres świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od 16 października 1979r. do 31 stycznia 1991r. ubezpieczony zatrudniony był w Hucie „1 M.” w G., która zajmowała się w głównej mierze wytwarzaniem zestawów kół kolejowych złożonych z 2 kół stalowych z nabitymi obrotowymi i połączonych na stałe stalową osią. W ramach huty były wydzielone wydziały realizujące poszczególne etapy produkcji tych zestawów. M. była stalownia, gdzie stal rozgrzewano i wytwarzano z niej walce przekazywane następnie do wydziału prasowni, gdzie były cięte na tzw. kęsy, tj. porcje, z których następnie, przy użyciu pras, formowano wstępny kształt koła. Tak uformowane koła łączono następnie przy użyciu pras z osią i taki zestaw 2 kół połączonych osią przekazywano do wydziału W-57, który zajmował się ich wykańczaniem. Nosił on nazwę Wydziału Zestawów (...). Wykańczanie polegało na zamontowaniu zestawu w specjalnej wielkogabarytowej tokarce i przy jej użyciu, na nadaniu kołom i osi końcowych wymiarów i kształtu. Ubezpieczony pracował w wydziale W-57 na stanowiskach tokarza kół i tokarza zestawów i zajmował się wyłącznie pracami związanymi z opisanym wyżej wykańczaniem zestawów kół kolejowych. Prace takie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na 3 zmiany robocze, przez cały okres swojego zatrudnienia u tego pracodawcy. Nie był kierowany do innych prac. Praca przy obrabianiu zestawów kołowych odbywała się w warunkach zapylenia opiłkami stalowymi, w oparach oleju, hałasie i wysokiej temperaturze. W całym okresie zatrudnienia w hucie odwołujący otrzymywał dodatek za pracę w szkodliwych warunkach i mleko.

Z momentem zwolnienia się z Huty „1 M.”, odwołujący nie otrzymał świadectwa pracy w warunkach szczególnych i o nie się nie starał, nie miał bowiem świadomości, że będzie mu w przyszłości potrzebne.

Razem z ubezpieczonym w spornym okresie pracowali H. S. – ślusarz wykonujący remonty maszyn i obrabiarek na rzecz wydziału, w którym pracował odwołujący i J. H. – tokarz wykonujący taką samą pracę jak odwołujący.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków H. S. i J. H. (k.15-16), wyjaśnień odwołującego (k.14 i 17), a także w oparciu o jego akta osobowe (koperta k.12). Zgromadzona w sprawie dokumentacja została sporządzona w sposób rzetelny i nie budzący wątpliwości, a zeznania świadków i ubezpieczonego są spójne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, dając łącznie pełny obraz przebiegu i charakteru zatrudnienia odwołującego w spornym okresie. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego, A. P. zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 887, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zaś do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Kwestie posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nieprzystąpienia do OFE nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył jedynie 9 lat, 9 miesięcy i 1 dzień takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału Sąd uznał, że ubezpieczony A. P., ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego

w Hucie „1 M.” w G. od 16 października 1979r. do 31 stycznia 1991r. na stanowisku tokarza była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w szczególnych warunkach, tj. przy wykańczaniu wyrobów walcowanych i ciągnionych.

Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego są prace wymienione: w dziale III poz. 12, przy wykańczaniu wyrobów walcowanych i ciągnionych.

Sąd miał też na uwadze, że chociaż wykazy resortowe i zakładowe nie stanowią samodzielnej podstawy zaliczenia danego rodzaju zatrudnienia do prac w szczególnych warunkach, mogą być one pomocne przy wykładni przepisów rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43, ze zm.). Przyznając zasadniczą rolę w kwalifikowaniu prac w szczególnych warunkach cytowanemu rozporządzeniu Rady Ministrów należy podkreślić, że w świetle przepisów wykazu A stanowiącego załącznik do tegoż rozporządzenia, wyodrębnienie owych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2013r. II UK 190/12 LEX nr 136024).

Sąd przeanalizował zatem również przepisy zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego. W akcie tym wymieniono, dla poszczególnych gałęzi przemysłu, stanowiska na których prace, z punktu widzenia tego resortu, winny być zaliczone do prac w warunkach szczególnych. I tak w dziale III wykazu A przewidziano takie stanowiska w hutnictwie przemysłu maszynowym. Pod pozycją 12 wymieniono stanowiska na których wykonywana była praca przy wykańczaniu wyrobów walcowanych i ciągnionych. Do stanowisk takich zaliczono w punkcie 15 między innymi wykańczacza osi i zestawów kolejowych.

Wprawdzie wykaz resortowy nie może rozszerzać, w porównaniu do wykazu A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), kwalifikacji stanowisk pracy, na których wykonywane zatrudnienie jest uznawane za pracę w warunkach szczególnych, gdyż byłoby to przekroczeniem granicy delegacji ustawowej (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 marca 2013r. sygn. akt III AUa 85/13, LEX 1293663). Może jednak określać stanowiska, na jakich praca w tym charakterze była wykonywana.

W ocenie Sądu, wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego, jednoznacznie wskazują, że praca odwołującego w spornym okresie, tj. praca w Hucie „1 M.” w G., od 16 października 1979r. do 31 stycznia 1991r., była pracą przy wykańczaniu wyrobów walcowanych i ciągnionych, tj. zestawów kół kolejowych. Tym samym należy ją zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków potwierdzającym charakter pracy ubezpieczonego, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego i jego wyjaśnieniami.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za

wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Bez znaczenia pozostaje także fakt, że odwołujący nie przedłożył za ten okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Nadto Sąd uznał, że z momentem ukończenia wieku odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 9 listopada 2016r.

(-) SSO Mariola Szmajduch